Za nami 3. edycja Forum Dostępności

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: czwartek, 04, grudzień 2025 10:28
Joanna Gryboś-Chechelska
Odsłony: 501

Trzecia edycja Forum Dostępności – organizowana przez firmę Nowy Adres oraz Fundację Integracja – wyraźnie pokazała, że projektowanie uniwersalne i dostępność przestają być traktowane jako specjalistyczny dodatek. Stają się fundamentem nowoczesnych usług, architektury i rozwiązań publicznych. W dniach 17-18 listopada br. w Poznaniu w jednym miejscu spotkali się architekci, projektanci, przedstawiciele organizacji społecznych, administracji, biznesu i branży technologicznej, by rozmawiać o tym, jak budować świat, w którym każdy może funkcjonować samodzielnie i bez barier.

Demografia – wyzwanie, które redefiniuje rynek

Jednym z głównych tematów Forum były zmiany demograficzne. Eksperci podkreślali, że starzenie się społeczeństwa wymaga zmian w usługach, przestrzeni i myśleniu. Wskazywano, że w 2060 roku osoby po 65. roku życia mogą stanowić połowę populacji. W tym kontekście podczas panelu otwarcia mocno wybrzmiała myśl Marzeny Rudnickiej, z Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej, że starość nie jest „szczególną potrzebą", lecz naturalną fazą życia, do której powinniśmy przygotować świat dziś, gdy jesteśmy młodsi.

Podczas jednej z rozmów Agata Mrózek, Dyrektorka Domu Seniora „Pogodna Jesień" w Opolu, zwróciła uwagę na to, jak zmienia się rozumienie dostępności. „Kiedyś myślałam o dostępności w taki sposób, by mieć w budynku odpowiednią liczbę wind. Kiedy jednak zaczęłam się tym zajmować na poważnie, zrozumiałam, że dostępność zaczyna się gdzieś indziej – w takich miejscach jak toaleta, łazienka, łóżko" – mówiła. To tam decyduje się godność i bezpieczeństwo użytkownika. Dom Seniora również rozwija się zgodnie z nowymi trendami – poza standardową ofertą prowadzi mieszkania wspomagane oraz dom pobytu dziennego, czyli usługi zakorzenione w lokalnych społecznościach i wspierające podmiotowość seniorów.

Neuroróżnorodność – dostępność zaczyna się w relacjach, nie w meblach

Ważnym wątkiem Forum Dostępności była także neuroróżnorodność. Podczas panelu otwarcia dyskutowano o tym, że choć w biurach pojawiają się ciche strefy czy neutralne kolorystycznie przestrzenie, to wciąż najtrudniejszą barierą są stereotypy i zachowania społeczne. Dr Joanna Ławicka, założycielka Fundacji Prodeste, podkreślała, że największe wyzwanie leży „w sposobie myślenia", bo nawet najlepsza architektura nie zapewni włączenia, jeśli w organizacjach nadal funkcjonuje stygmatyzacja. Kluczem pozostaje uważne słuchanie i gotowość do rozumienia różnorodnych potrzeb, bez których nawet najlepsze standardy pozostaną tylko narzędziem.

Regulacje i nadzór – prawo jako narzędzie zmiany

Dużą część programu poświęcono Polskiemu Aktowi o Dostępności, warunkom technicznym dla budynków i implementacji Europejskiego Aktu o Dostępności. Podczas panelu „Podsumowanie aktualności o dostępności" dyskutowano o tym, jak przepisy wpływają na rynek i codzienną obsługę klientów oraz o wciąż niewystarczającej świadomości ich celu.

Łukasz Iwancio, Dyrektor Departamentu Dostępności PEFRON zwrócił uwagę na potrzebę równowagi pomiędzy kontrolą a współpracą. Jak podkreślał, kluczowy jest stały dialog – taki, który pomaga przedsiębiorcom i instytucjom znaleźć realne, możliwe do wdrożenia drogi spełniania wymogów, tak aby „konsumenci mogli korzystać z dostępnych produktów i usług, a biznes realizować swoje cele". Jednocześnie przypomniał, że u podstaw skuteczności przepisów leży nie tylko rozmowa, ale również ich

Phoca PDF

egzekwowanie. Paneliści zwracali też uwagę, że część podmiotów nadal postrzega wymagania ustawowe jako „zestaw obowiązków", a nie narzędzie służące zwiększeniu jakości usług i szerszemu włączeniu społecznemu.

Design ma znaczenie

Panel „Design, który otwiera drzwi. Jak projektować produkty dostępne dla każdego?" udowodnił, że inkluzywność to nie moda, lecz kierunek wynikający z potrzeby nadania projektowaniu głębszego sensu. Jak mówił Kuba August z Tenka Product Design Studio, rosnąca świadomość znaczenia designu doprowadziła jego zespół do poszukiwania rozwiązań, które pomagają ludziom w codziennym życiu. To podejście przekładają na współpracę z firmami tworzącymi produkty nie tylko funkcjonalne, ale też intuicyjne i niewykluczające. Jak zaznaczył, projektowanie dostępnych rozwiązań nie polega jedynie na tworzeniu przedmiotów dla seniorów czy osób z niepełnosprawnościami. Chodzi o to, by produkty codziennego użytku były intuicyjne i wygodne dla jak najszerszej grupy odbiorców – by naturalnie stawały się inkluzywne, zamiast być stygmatyzujące lub wyspecjalizowane.

Podsumowując dyskusję Wiceprezeska Stowarzyszenia Projektowego SPFP Ewa Gołębiowska podkreśliła, że rośnie świadomość projektantów i otwartość na poszukiwanie nowych rozwiązań. Jej zdaniem granice tego, co możliwe, nieustannie się przesuwają – często wystarczy więcej czasu lub wysiłku, by osiągnąć efekt. Zauważyła również, że choć duże miasta wdrażają zmiany szybciej, polska przestrzeń publiczna i użytkowa staje się coraz lepiej zaprojektowana. W trakcie wydarzenia zobaczyła wiele niezwykłych produktów, które – choć powstały z myślą o osobach starszych lub z niepełnosprawnościami – są tak dobrze zaprojektowane, że ich specjalne funkcje nie rzucają się w oczy, a jednocześnie znacząco poprawiają komfort użytkowania. Szczególną nadzieję wzbudzali w niej studenci, którzy z pasją i świadomością misji wchodzą w świat projektowania dostępności.

Tegoroczne Forum jednoznacznie pokazało, że dostępność to nie chwilowa moda, lecz długofalowy proces obejmujący każdego z nas. Jest strategiczną decyzją – zarówno społeczną, jak i biznesową – wymagającą kompetencji, współpracy i otwartości. Starzenie się społeczeństwa, różnorodność potrzeb i zmieniające się oczekiwania użytkowników sprawiają, że projektowanie usług, przestrzeni i produktów w sposób inkluzywny staje się koniecznością, a nie dodatkiem. Trzecia edycja Forum udowodniła, że budowanie świata bez barier jest możliwe dzięki zaangażowaniu projektantów, przedsiębiorców, administracji, prawników i samych użytkowników. To wspólny wysiłek, który już dziś realnie wpływa na jakość naszej codzienności – i wyznacza kierunek na kolejne lata.

Dziennik Warto Wiedzieć objął to wydarzenie patronatem medialnym.

Phoca PDF